

Boží plán záchrany v Kristu

Texty na tento týden

Ef 1,3–14

Základní verš

„Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů.“ (Ef 1,3)

Dvacet pět let poté, co se stal prvním člověkem na Měsíci, napsal Neil Armstrong děkovný dopis tvůrčímu týmu Extravehicular Mobility Unit (EMU), který navrhl skafandr, ve kterém mohl udělat historicky první kroky na jiné planetě. Armstrong nazval tento skafandr pro výstup do otevřeného vesmíru „nejfotografovanějším kosmickým objektem“ a vtipně dodal, že se v něm dobře podařilo ukrýt „jeho ošklivého pasažéra“. Armstrong poděkoval celému výzkumnému týmu z Johnsonova vesmírného střediska za „pevný, spolehlivý a téměř útulný“ oblek, který chránil jeho život, a poslal jim „projevy díky a blahopřání hodné tak významného výročí“.

Pavel začíná svůj list Efezským velkolepým poděkováním, ve kterém chválí Boha za projevené požehnání. Požehnání je pro životy věřících tak nutné a důležité jako skafandr pro někoho, kdo chodí po povrchu Měsíce. Pavel jasně vyjadřuje, že Bůh plánoval požehnání již „před stvořením světa“ (Ef 1,4), a chválí Boha za jeho péči o lidi a za to, že jedná v jejich prospěch.

Pavův úvod v listu Efezským je mimo jiné cenným příkladem toho, jak uctívat a chválit Boha za mnohá požehnání, která nám dal.

Osnova lekce

V této lekci se zaměříme na Pavlovo slavnostní „díkůvzdání“, kterým otevírá svůj dopis (Ef 1,3–14). V něm apoštol chválí dobrého Boha, který poslal Ježíše jako našeho zachránce, a děkuje mu za to, co pro nás v rámci svého „plánu“ už udělal.

- Ef 1,3–6: Poděkování za vyvolení a přijetí v Kristu (neděle)
- Ef 1,7:8: Poděkování za vykoupení a odpuštění (pondělí)
- Ef 1,9.10: Poděkování za Boží velkolepý plán „sjednocení“ (úterý)
- Ef 1,11.12: Poděkování za jedinečné „dědictví“ (středa)
- Ef 1,13.14: Poděkování za dar Ducha svatého (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BŮH NÁS V KRISTU VYVOLIL A PŘIJAL

³Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů; ⁴v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. ⁵Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny ⁶a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším. (Ef 1,3–6)

Osobní studium

Při poděkování obvykle připomeneme, za co vlastně děkujeme, co jsme dostali. Pavel jmenuje dlouhý seznam darů v Ef 1,3–14 a děkuje Bohu i za požehnání evangelia.

Apoštol vzdává díky Bohu za to, že nás v Kristu „obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů“ (Ef 1,3). To, že požehnání jsou duchovní (řecky *pneumatikos*), naznačuje, že přicházejí prostřednictvím Ducha (*pneuma*). Proto v závěru díkůvzdání Pavel projevuje vděčnost za působení Ducha svatého v životech věřících (Ef 1,13.14).

Efezským 1,3–6 obsahuje inspirativní vyjádření toho, jak se na nás díky Kristu Bůh dívá. Díky němu si nás Bůh již před stvořením světa vyvolil a určil, že máme být „svatí a bez poskvrny před jeho tváří“ (Ef 1,4; porovnej Ef 5,27) jako jeho vzácné děti. Vždyť nás stvořil i vykoupil (Ef 1, 5). Úplně od počátku bylo Božím záměrem, aby

nám daroval milost „ve svém Nejmilejším“ (Ef 1,6). Bůh tedy touží, abychom byli spaseni. O spasení můžeme přijít jen kvůli svým vlastním hříšným rozhodnutím, kterými se opakovaně obracíme k Bohu zády.

Co znamená výraz překládaný v listu Efezským jako „nebesa“? (Jediné místo v Novém zákoně, kde se tento výraz používá, je právě list Efezským.) Prostuduj si použití výrazu v Ef 1,3.20; 2,6; 3,10 a 6,12 a porovnej také s verši Ef 3,15; 4,10 a 6,9.

V listu Efezským výrazy „nebeský trůn“, „nebesa“ nebo „nebe“ poukazují na nebe jako na Boží příbytek (Ef 1,3; 6,9), na místo přebývání duchovních mocností (Ef 1,10.20.21; 3,10.15; 6,12) a na místo Kristova vyvýšení po pravici Otce (Ef 1,20). Věřící mají přístup k těmto „nebeským místům“, kde můžeme najít duchovní požehnání skrze Krista (Ef 1,3; 2,6). Přestože se „nebe“ stalo pro věřící místem požehnání, probíhá i zde konflikt s mocnostmi zla, které by rády uchvátily vládu (Ef 3,10; 6,12).

Aplikace

Uvažuj o textu Ef 1,4, který říká, že v Kristu si nás Bůh vyvolil „již před stvořením světa“. Co znamenají tato slova? Jak nám zjevují Boží lásku a jeho touhu, abychom byli spaseni?

DRAHÉ VYKOUPENÍ A ŠTĚDRÉ ODPUŠTĚNÍ

*⁷V něm jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, ⁸kte-
rou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti... (Ef 1,7,8)*

Osobní studium

V životě Pavlových posluchačů býval hřích temnou a dominantní silou. Pavel o nich napsal, že byli v minulosti mrtví „pro své viny a hříchy“ (Ef 2,1) a zároveň žili tak, jak si to satan představoval (Ef 2,1–3). Zotročení hříchem a satanem nebyli schopni se sami vysvobodit, proto nutně potřebovali záchranu. Osvobodil je Bůh svou milostí v Kristu. Apoštol Pavel proto vzdává díky za dvě nová požehnání Boží milosti v životě věřících: vykoupení a odpuštění.

Uvažuj o úvodním textu (Ef 1,7,8). Téma „vykoupení“ se v Novém zákoně objevuje často. Porovnej použití této myšlenky v Ko 1,13,14; Tt 2,13,14 a Žd 9,15. Jaká témata mají tyto pasáže společná s úvodním textem (Ef 1,7,8)?

Řecké slovo *apolytrósis* přeložené v Ef 1,7 jako „vykoupení“ vyjadřovalo původně koupi svobody pro otroka nebo zaplacení za osvobození zajatce. V tomto slově můžeme zaslechnout ozvěnu hlasu obchodníka s otroky, který draží své „zboží“, i bezvýhodné skřípění otrockých pout. Když Nový zákon mluví o vykoupení, zdůrazňuje,

jak mnoho stojí propuštění otroků na svobodu.

Naše svoboda stojí nesmírnou cenu: „V něm [Ježíši] jsme vykoupeni jeho krví“ (Ef 1,7). Myšlenka vykoupení vyzdvihuje Boží laskavou štědrost, vždyť zaplatil za naši svobodu vysokou cenu. Bůh nám dává svobodu a důstojnost. Už nejsme otroky!

„Být vykoupěný znamená, že se s námi zachází jako s osobou, ne jako s věcí. Znamená to stát se občanem nebe, ne otrokem země.“ (McGRATH, Alister E. *What Was God Doing on the Cross?* Grand Rapids, MI: Zondervan, 1992, s. 78.)

Myšlenka, že Bůh platí cenu za vykoupení satanovi, je středověká, ne biblická. Bůh satanovi nic nedluží ani neplatí.

K významu Golgoty patří také „odpuštění hříchů“ (Ef 1,7). Kristus na kříži vzal na sebe cenu za naše hříchy, minulé i budoucí, doslova „vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám“ (Ko 2,14). Při uskutečňování díla vykoupení a odpuštění prostřednictvím Krista jedná Bůh jako štědrý Otec, který „nás zahrnul“ svou přebohatou milostí (Ef 1,7,8).

Aplikace

Co pro tebe znamená, že prostřednictvím Kristovy oběti smíření je ti odpuštěno a jsi vykoupěn? Co když máš pocit, že toho nejsi hoden? (Nezapomeň, že záchranu si ve skutečnosti nezaslouží nikdo z nás.)

VELKÝ BOŽÍ PLÁN

⁷V něm jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, ⁸kterou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti, ⁹když nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, ¹⁰že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu. (Ef 1,7–10)

Osobní studium

Jaký je Boží plán, „až se naplní čas“, a jaký je jeho dosah? Soustřeď se na verše Ef 1,9-10 z úvodního textu.

Pavel používá v souvislosti s plánem vykoupění tři charakteristiky: (1) „tajemství Božího záměru“, (2) „Boží milostivé rozhodnutí“ a (3) „plán, až se naplní čas“. Jaký je Boží závěrečný, konečný plán? Sjednotit v Ježíši všechno a všude.

Pavel používá k popisu Božího plánu poetický výraz (řecky *anakefalaiósasthai*), který se dá doslova přeložit jako něco „sjednotit“, „spočítat“ či „shrnout“. Ve starověké účetní praxi se „sečetl“ sloupec čísel a součet se zapsal nahoru. Ježíš stojí v čele Božího konečného, eschatologického plánu. Tento plán zaměřený na Krista byl vytvořen „před stvořením světa“ (Ef 1,4) a je tak rozsáhlý, že zahrnuje všechny čas („plnost času“) a prostor („všechno na nebi i na zemi“). Pavel ohlašuje jednotu v Kristu jako velký, božský cíl pro celý vesmír.

Když Pavel uvažuje o plánu „až se naplní čas“ (Ef, 1,10), dotýká se tématu, ke kte-

rému se bude ve svém dopise opakovaně vracet. Bůh má plán sjednotit všechno. Tento plán vyrůstá ze základu, kterým je Ježíšova smrt, vzkříšení, nanebevstoupení a vyvýšení (Ef 1,15–2,10), a vede k založení církve a sjednocení dříve rozděleného lidstva – židů a pohanů (Ef 2,11–3,13).

Tímto způsobem církev signalizuje zlým silám, že Boží plán se uskutečňuje a jejich vláda všechno rozdělující skončí (Ef 3,10). Jak říká Bible na jiném místě: „Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12).

Druhá polovina Pavlova listu začíná nálehavou výzvou k jednotě (Ef 4,1–16) a pokračuje důrazným vybízením, abychom se vyvarovali chování, které jednotu poškozují. Místo toho je třeba zaměřit se na budování láskyplných vztahů se spoluvěřícími (Ef 4,17–6,9).

Pavel svou výzvu uzavírá strhujícím obrazem církve jako sjednocené armády, která se aktivně účastní prosazování pokoje v Kristově jménu (Ef 6,10–20).

Aplikace

Vykoupení, které jsme prožili v Kristu, je součástí něčeho rozsáhlého a velkolepého; je nedílnou součástí Božího závěrečného plánu sjednotit vše v Kristu. Čím nás to může povzbuzovat a dávat nám důvod k vděčnosti?

STÁT SE CHVÁLOU JEHO SLÁVY

¹¹On je ten, v němž se nám od Boha, jenž všechno působí rozhodnutím své vůle, dostalo podílu na předem daném poslání, ¹²abychom my, kteří jsme na Krista upnuli svou naději, stali se chválou jeho slávy. (Ef 1,11.12)

Osobní studium

Zdá se, že věřící v Efezu ztráceli jasnou představu o tom, kým jsou jako křesťané. Neuvědomovali si, že „se nechávají odradit“ (viz Ef 3,13). V souladu s tím, co potvrdil dříve (Ef 1,3–5), si Pavel přeje opět posílit jejich identitu jako křesťanů. Věřící nejsou obětmi náhodných, svévolných rozhodnutí různých božstev nebo hvězd. Jsou to děti Boží (Ef 1,5) a prostřednictvím Krista mají přístup k mnoha požehnáním, založeným na hlubokých Božích radách a jeho věčně platných rozhodnutích. Boží záměr a vůle (Ef 1,11) uskutečňují v životě věřících změnu, která je v souladu s ještě širším Božím plánem sjednotit vše v Kristu (Ef 1,10). Věřící proto mohou mít neotřesitelnou důvěru ve své postavení před Bohem, vždyť jsou jeho přijatými dětmi a Bůh je zahrnuje milostí a požehnáním. Svými životy by měli hlasitě volat: „Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista!“ (Ef 1,3–14).

Porovnej použití myšlenky „dědictví“. Proč je tato myšlenka pro Pavla důležitá?

Ef 1,11

Ef 1,14

Ef 1,18 (ČSP)

Někteří z nás mají zkušenosti s přijetím dědictví. Možná jsme zdělili nějakou věc nebo vyšší sumu peněz. Pavel ukazuje, že na základě Ježíšovy smrti křesťané dostali dědictví od Boha (Ef 1,14) a také se stali Božím „dědictvím“ (Ef 1,18; ČSP).

Ve Starém zákoně je Boží lid někdy považován za Hospodinovo „dědictví“ (viz Dt 9,29; 32,9; Za 2,16). To, že jsme nebo se stáváme Božím dědictvím, je jasně napsáno v Ef 1,18 a podobný význam má pravděpodobně podle některých překladů i výraz v Ef 1,11.

Pavel touží, aby ústředním prvkem identity věřících bylo poznání, jakou hodnotu mají pro Boha. Nejenže mají dědictví od Boha (Ef 1,14; 3,6; porovnej Ef 5,5), ale i oni sami jsou Božím dědictvím.

Aplikace

V čem spočívá rozdíl, když něco získáme vlastní prací, a když to zdědíme? Jak ti tato myšlenka pomáhá pochopit, co jsme dostali v Kristu?

DUCH SVATÝ – PEČEŤ A ZÁVDAVEK

¹³V něm byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o svém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého ¹⁴jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy. (Ef 1,13.14)

Osobní studium

V Ef 1,13.14 Pavel stručně vypráví příběh obrácení adresátů jeho dopisu. Jak toto obrácení probíhalo?

Při zkoumání důležitosti Ducha svatého v životě věřících Pavel používá dva obrazy. Nejprve zobrazuje Ducha svatého jako „pečeť“, která jim byla „vtisknuta“, když uvěřili evangelium o spasení a obrátili se. V dávných dobách měly pečeti širokou škálu použití. Sloužily k ověření kopií zákonů a smluv, k ověření dokonalosti nebo množství obsahu nádoby (např. Ez 28,12) nebo k potvrzení transakcí (např. Jr 32,10–14.44), smluv, dopisů (např. 1Kr 21,8), závětí a adopcí. Pečeť na předmětu oznamovala vlastnictví i ochranu. Přítomnost Ducha svatého v životě věřících vyjadřuje, že patří Bohu, a je zároveň Božím příslibem, že je bude chránit (srov. Ef 4,30). Věřícím byla „vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého“ (Ef 1,13).

„Pavel jasně říká, že v okamžiku, kdy člověk dává svůj život Ježíši a uvěří v něho, Duch svatý zapečetí (řecké sloveso: *sfragizó*) věřícího v Krista pro den vykoupení.

Je to nádherná, osvobozující a uklidňující pravda! Boží Duch označuje Kristovy následovníky pečeti spasení hned, jakmile poprvé uvěří.“ (MOSKALA, Jiří. „Misinterpreted End-Time Issues: Five Myths in Adventism“. *Journal of the Adventist Theological Society*, roč. 28, č. 1, 2017, s. 95.)

Druhý obraz, který Pavel používá pro Ducha svatého, je obraz „závdavku“ („zálohy“). Duch svatý je zálohou na naše dědictví. Ukazuje na chvíli, kdy máme dostat dědictví v plném rozsahu (viz 2K 1,22; 5,5).

Slovo přeložené jako „závdavek“ (*arrabón*) bylo původně hebrejské slovo pro půjčku, které se běžně používalo v novozákonní řečtině k označení „první splátky“, „zálohy“ nebo „zálohové platby“. Šlo o částku vyplacenou předem na zajištění dodržení kupní smlouvy.

Všimněme si, že věřící tuto zálohu neplatí, ale dostávají ji od Boha. Vzácná přítomnost Ducha svatého v životě věřících je podle Pavla první částí plného dědictví spasení a vykoupení, které obdržíme při Kristově návratu. Naším úkolem je přijímat s vděčným a pokorným srdcem to, co nám bylo v Ježíši nabídnuto.

Aplikace

Podle čeho poznáš, že máš pečeť Ducha svatého? Znamením čeho je přítomnost Ducha svatého ve tvém životě?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Říká text Ef 1,3–14, že Bůh rozhoduje o budoucnosti lidí tím, že některé předurčuje pro věčný život, zatímco jiné pro věčné zatracení? Hodně lidí tomu, žel, věří. Zvažme však následující myšlenky:

1. V uvedeném textu je určující role Krista, neboť Boží volba přijmout nás za syny nastává „skrže Ježíše Krista“ (Ef 1,5) nebo „v něm“ (Ef 1,4.11). To naznačuje, že Boží vyvolení a předurčení se uplatňuje vůči všem, kdo se rozhodnou pro víru v Krista, místo aby si Bůh vybíral, kdo bude spasen nebo ztracen, případ od případu ještě předtím, než se lidé narodili. Boží rozhodnutí je uvážená, předem určená Boží odpověď těm, kteří projevují víru v Krista.
2. Text Efezským 1,3–14 živě popisuje vztah Boha k dílu spasení. Bůh je „Otec“ a my jsme jeho „adoptované“ děti (byli jsme „přijati za syny“; Ef 1,3–5), které přijímají jeho požehnaní v hojné míře (Ef 1,8). Myšlenky o Boží volbě a o předurčení potřebujeme porozumět ve světle tohoto úžasného popisu krásného vztahu mezi Bohem a jeho dětmi. Bůh není vzdálený, bezcitný Soudce, který vydává vy kalkulovaná rozhodnutí zdálky, ale starostlivý Otec všech svých dětí (viz Ef 3,15).
3. To, že Bůh respektuje lidskou volbu, se odráží v mnoha textech. Ve verších Ef 1,3–14 (zejména Ef 1,13) jsou slova „uslyšet“ a „uvěřit“ považována za důležitá, stejně jako na jiných místech listu Efezským (Ef 2,8; 3,17; 4,1–6.20). Všude je zdůrazněno nebo se předpokládá uplatnění volby a odpověď víry. Podobné je to i v jiných pasážích Nového zákona (např. 1Tm 2,4, Sk 17,22–31). Nebo jak to vyjádřila Ellen G. Whiteová: „Bůh dal světu úžasný dar – svého Syna. Tento jedinečný dar zahrnul celý svět Boží milostí. Obklopil celý svět podobně jako vzduch, který je všude kolem nás. Je tak skutečný jako vzduch, který dýcháme. Jestliže se rozhodneme přijmout životodárnou Kristovu milost, budeme žít a rozvíjet se podle jeho vzoru.“ (SC 68; ŽNP 70)

Otázky k rozhovoru

1. *Jaké argumenty byste přidali k již výše uvedeným na podporu myšlenky, že Bůh si nevybral nebo se nerozhodl dříve, než jsme byli stvořeni, kdo z nás bude spasen, a kdo bude zatracen?*
2. *Či volba v konečném důsledku rozhodne o tom, zda člověk má nebo nemá spasení v Ježíši?*
3. *„V něm jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost“ (Ef 1,7). Jak tento verš objasňuje spasení pouze na základě víry, a ne skutků zákona?*